

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES OF THE ORGANIZATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION

У статті висвітлені особливості педагогічних технологій організації освітнього процесу в ЗВО. Визначено, що під педагогічними технологіями розуміють систематичний метод формування, застосування та визначення освітнього процесу з урахуванням технічних та людських ресурсів та їх взаємодії, метою якого є оптимізація форм навчання. Встановлено, що одним із важливих шляхів підвищення освітнього процесу в системі освіти є інтеграція педагогічних технологій, впровадження гнучких інтегрованих педагогічних технологій, які можуть адаптуватися до різних рівнів педагогічних умов та ефективно вирішувати сучасні освітні проблеми. Визначено, що з метою сприяння процесу застосування педагогічних технологій в українській освіті потрібно звернути увагу на основні особливості використання педагогічних технологій у ЗВО, гарантувати впровадження програмного та апаратного забезпечення, покращити рівень цифрової та технологічної компетентності викладачів, реалізувати збалансований розвиток інформатизації навчального процесу, застосовувати інноваційні моделі для заохочення інформатизації вищої освіти та адаптуватися до розвитку інформаційного суспільства. Виявлено, що використання інноваційних педагогічних технологій в управлінні освітнім процесом, поза всяким сумнівом, потребує розвитку інфраструктури освітнього середовища ЗВО. Практичне значення проведеного дослідження полягає в тому, що висновки та рекомендації, розроблені авторами та запропоновані в статті, можуть бути використані для уникнення перешкод під час використання педагогічних технологій в організації освітнього процесу в ЗВО. Перспективним напрямом подальших досліджень з даної проблематики є вдосконалення підготовки майбутніх фахівців на базі застосування педагогічних технологій, що дасть змогу стимулювати освітню сферу і покращити викладацьку діяльність у освітньому інформаційно-технологічному просторі.

Ключові слова: педагогічна технологія, освітній процес, заклад вищої освіти, навчання, освіта.

The article highlights the peculiarities of pedagogical technologies for the organization of the educational process in higher education institutions. It was determined that pedagogical technologies are understood as a systematic method of formation, application and definition of the educational process taking into account technical and human resources and their interaction, the purpose of which is to optimize forms of education. It has been established that one of the important ways to improve the educational process in the education system is the integration of pedagogical technologies, the introduction of flexible integrated pedagogical technologies that can adapt to different levels of pedagogical conditions and effectively solve modern educational problems. It was determined that in order to promote the process of using pedagogical technologies in Ukrainian education, it is necessary to pay attention to the main features of the use of pedagogical technologies in higher education institutions, to guarantee the implementation of software and hardware, to improve the level of digital and technological competence of teachers, to implement the balanced development of the informatization of the educational process, to apply innovative models to encourage the informatization of higher education and to adapt to the development of the information society. It was revealed that the use of innovative pedagogical technologies in the management of the educational process, without any doubt, requires the development of the infrastructure of the educational environment of higher education institutions. The practical significance of the conducted research is that the conclusions and recommendations developed by the authors and proposed in the article can be used to: avoid obstacles during the use of pedagogical technologies in the organization of the educational process in higher education institutions. A promising direction of further research on this issue is to improve the training of future specialists based on the use of pedagogical technologies, which will make it possible to stimulate the educational sphere and improve teaching activities in the educational information technology space.

Key words: pedagogical technology, educational process, institution of higher education, training, education.

УДК 378.1

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/56.2.34>

Хміль І.Ю.,

канд. пед. наук,
ст. викладач кафедри судової медицини
та медичного права
Національного медичного університету
імені О.О. Богомольця

Сергієнко Т.В.,

докт. філософії,
доцент кафедри мовної підготовки
Національного медичного університету
імені О.О. Богомольця

Постановка проблеми. Інноваційний розвиток суспільства, нові перетворення, які відбуваються в усіх сферах життя, вимагають переходу освітян на якісно новий рівень педагогічної роботи, оскільки відбувається заміна освітніх систем, методів навчання, новим змістом, іншими підходами та технологіями навчання. Вища освіта поряд з деякими показниками, що характеризують інноваційний потенціал країни, є одним із факторів конкурентоспроможності української економіки. Впровадження інновацій у навчальний процес ЗВО може сприяти вирішенню основних завдань стосовно підготовки фахівців у відповідності

до сучасних вимог. Завданням ЗВО є підвищення компетентності викладачів у сфері високоефективного використання інформаційно-комунікаційних та інтерактивних технологій, створення та розвиток універсальної освітньої сфери, стимулювання формування нової культури педагогічного мислення. Використання сучасних педагогічних технологій у навчальному процесі ЗВО створює нові можливості реалізації дидактичних принципів індивідуалізації та диференціації навчання, позитивно впливає на розвиток пізнавальної активності студентів, їх творчої активності, свідомості, реалізує умови переходу від навчання до самоосвіти.

У зв'язку з цим, актуальним є дослідження особливостей використання педагогічних технологій організації освітнього процесу в ЗВО.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Окремі аспекти застосування педагогічних технологій в організації освітнього процесу в ЗВО вивчали О. Ільїна, О. Курепін, М. Островська, В. Синяковська, Г. Скасків, С. Стрельбицька, Г. Ткачук, С. Ус та інші.

Однак, доцільно зауважити, що питання організації освітнього процесу в ЗВО шляхом застосування педагогічних технологій потребують більш ґрунтовнішого вивчення.

Метою статті є дослідження використання педагогічних технологій організації освітнього процесу в ЗВО. Для досягнення мети визначено наступні завдання: визначити сутність та характерні ознаки педагогічних технологій; проаналізувати педагогічні технології, які використовуються для організації освітнього процесу в ЗВО. При проведенні дослідження були використані загальнонаукові й спеціальні методи дослідження, зокрема аналіз і синтез, порівняння, узагальнення, системно-структурний аналіз.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Через низьку ефективність педагогічних технологій, що впроваджуються викладачами, якість компетентної підготовки фахівців в українській освіті залишається низькою, про що свідчить рівень підсумкових та проміжних результатів роботи деяких освітніх організацій. Одним із важливих шляхів підвищення ефективності освітнього процесу в системі освіти є інтеграція педагогічних технологій, впровадження гнучких інтегрованих педагогічних технологій, які можуть адаптуватися до різних рівнів педагогічних умов та ефективно вирішувати сучасні освітні проблеми [1].

Першочергове значення в педагогічній технології має розробка і опрацювання інструментальних сторін освітнього процесу. Створення нових технологій, як правило, є наслідком незадоволеності результатами навчання та неефективності навчальної діяльності як професійного експерименту. Основною ознакою методики навчання є жорсткий алгоритмічний припис, система логічно вмотивованих дій, протидія довільним діям через послідовний рух від елемента до елемента.

Педагогічні технології в загально-педагогічному дискурсі трактуються як систематичний метод формування, застосування та визначення всього освітнього процесу з урахуванням технічних та людських ресурсів та їх взаємодії, метою якого є оптимізація форм навчання [2].

Використання сучасних освітніх технологій є складним процесом, який представляє важливі соціальні інститути, які безпосередньо формують набуття знань. Сучасні педагогічні технології вимагають нових методів навчання, нових

підходів, нових технологій у процесі здобуття знань. Це пояснюється тим, що освітній процес набуває інформативного характеру, а основна увага навчання зміщується з процесу професійного накопичення на розвиток навичок, які можна застосовувати автономно в багатозадачних ситуаціях. Сучасна освітня технологія потребує обґрунтованої, цілеспрямованої, інформаційно-виховної та інтелектуальної складової та відповідного освітнього середовища.

Застосування педагогічних технологій в українській освіті є об'єктивною вимогою для сталого розвитку соціальної економіки [3]. Забезпечення процесу інформатизації вищої освіти є ключовим підходом для України з метою підвищення міжнародної конкурентоспроможності вищої освіти в Україні, посилення конотації розвитку вищої освіти та сприяння реформі моделей викладання навчальних дисциплін в ЗВО [4].

З метою сприяння процесу застосування педагогічних технологій в українській освіті потрібно звернути увагу на основні особливості використання педагогічних технологій у ЗВО, гарантувати впровадження програмного та апаратного забезпечення, покращити рівень цифрової та технологічної компетентності викладачів, реалізовувати збалансований розвиток інформатизації навчального процесу, застосовувати інноваційні моделі для заохочення інформатизації вищої освіти та адаптуватися до розвитку інформаційного суспільства [5; 6].

Педагогічні технології відображають тактику впровадження навчальних інструментів в навчально-виховний процес за певних умов. Педагогічні технології акумулюють і виражають загальні риси і закономірності освітнього процесу незалежно від конкретного навчального предмета. Кожна конкретна освітня технологія поєднує в собі зміст, форму і засоби відображення моделі навчально-управлінського процесу навчального закладу.

В ході застосування педагогічних технологій ЗВО, які мають підготувати кваліфікованих фахівців до життя у "суспільстві знань", повинні інтегрувати педагогічні технології у вищій освіті. Разом із підготовкою майбутніх фахівців до нинішньої цифрової ери викладачі розглядаються як ключові гравці у застосуванні педагогічних технологій у своїх навчальних програмах, що пояснюється здатністю педагогічних технологій забезпечувати динамічне та активне середовище викладання та навчання [7]. Сучасний викладач повинен мати можливість вибирати та використовувати електронні ресурси, педагогічні технології для навчання студентів; організувати співпрацю та спілкування між учасниками освітнього процесу; розробити електронне впровадження педагогічних технологій у навчальних ресурсах та освітньому електронному середовищі; бути фасилітатором та

помічником для студентів, розуміти та враховувати їхні потреби та особливості у процесі навчання; застосовувати когнітивні стилі навчання, нові інструменти для ефективної співпраці та спілкування зі здобувачами освіти, що сприятиме розвитку професійних навичок у XXI столітті [8].

Впровадження педагогічних технологій в практику освітньої системи допомагає впорядкувати роботу викладача, поставити чіткі цілі та визначити шляхи їх досягнення, тобто як контролювати процес навчання. Педагогічні технології дозволяють отримати доступ до прогнозованих кінцевих результатів за суворих умов достовірності кожного елемента та кожного кроку навчання.

Стратегічним завданням сучасної системи вищої освіти в контексті інноваційної інформатизації

суспільства є прискорення позитивних перетворень, забезпечення інтелектуальних ресурсів та наукових розробок імплементацією інноваційних технологій у всі сфери людської діяльності. Основним завданням сучасності є формування цілісної комп'ютерної мережі для забезпечення якісної освіти та науки, розробки системи індивідуалізованої освітньої системи на тривалий період, яка базується на застосуванні педагогічних технологій [9].

Використання інноваційних педагогічних технологій в управлінні освітнім процесом, поза всяким сумнівом, потребує розвитку інфраструктури освітнього середовища ЗВО: введення в дію комп'ютерного обладнання, засобів мережевої підтримки, інформаційних терміналів, освітніх та методичних прийомів та технічної підтримки

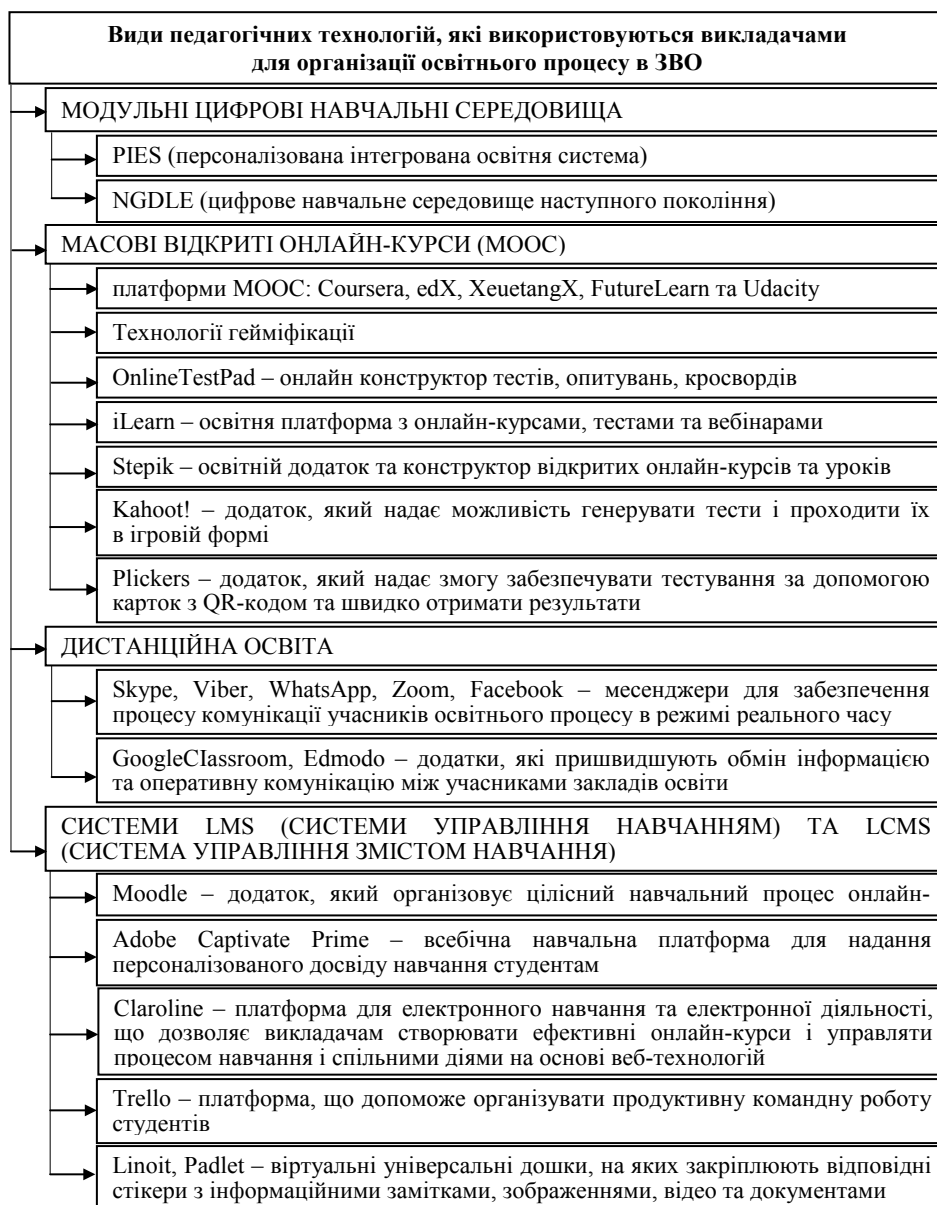

Рис. 1. Види педагогічних технологій, які використовуються викладачами для організації освітнього процесу в ЗВО

Примітка: складено на основі [11, с. 134; 12]

педагогічних технологій, а також розробки стратегії оснащення ЗВО необхідним навчальним програмним забезпеченням. На рисунку 1 відображено педагогічні технології, які використовуються викладачами для організації освітнього процесу в ЗВО.

Педагогічні технології повинні застосовуватися на всіх циклах навчання, тому адміністрація ЗВО повинна розробити довгострокову програму інформатизації, спрямовану на введення в дію системи автоматизації управління освітнім процесом, що дозволяє підвищити ефективність управління, продуктивність навчання студентів завдяки забезпеченню потужних зворотних зв'язків в освітній системі, надає можливості оперативно вносити необхідні корективи у зміст, методи та форми освіти, а також дозволяє оптимізувати вирішення складних проблем методичного та технічного забезпечення інформатизації під час підготовки майбутніх фахівців [10].

У зв'язку з цим технології дистанційного навчання надають нові можливості для самовираження, спонукають студентів до безперервної самостійної роботи, формують інформаційну культуру, дають змогу обирати власний темп навчання, але на відміну від традиційного навчання вимагають більшої самоорганізації. Така форма роботи допомагає систематизувати матеріал і орієнтує здобувачів вищої освіти на зміст реальної та лабораторної роботи.

Технологізація освітнього процесу дозволяє звикнути здобувачам вищої освіти самостійно виконувати навчальну чи виробничу роботу, брати участь в онлайн-заняттях, самостійно вивчати теоретичний матеріал з використанням цифрового контенту. Водночас педагогічні технології дозволяють викладачам вищої школи у взаємодії зі здобувачами вищої освіти створювати креативне середовище, що забезпечує цілеспрямоване формування потреб у творчості.

Висновки. Таким чином, визначено, що використовуючи новітні педагогічні технології, викладачі можуть взаємодіяти із здобувачами вищої освіти. У результаті цих дій відбувається пошук і створення знань, формуються та вдосконалюються нові вміння та навички. Використання педагогічних технологій допомагає здобувачам вищої освіти поєднувати знання з різних дисциплін, щоб застосовувати їх на практиці.

Практичне значення проведеного дослідження полягає в тому, що висновки та рекомендації, розроблені авторами та запропоновані в статті, можуть бути використані для уникнення перешкод під час використання педагогічних технологій в організації освітнього процесу в ЗВО. Перспективним напрямом подальших досліджень з даної проблематики є вдосконалення підготовки майбутніх фахівців

на базі застосування педагогічних технологій, що дасть змогу стимулювати освітню сферу і покращить викладацьку діяльність у освітньому інформаційно-технологічному просторі.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Eslami R., Ahmadi S. Investigating the Role of Educational Media on Secondary School Students' Learning Process Improvement in Jahrom City. *Journal of Humanities Insights*. 2019. № 3 (01). Pp. 13–16.
2. Leicht A., Heiss J., Byun W. J. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Issues and trends in Education for Sustainable Development. *Education on the move*. Paris, 2018. 271 p.
3. Adigüzel A., Yüksel İ. Öğretmenlerin öğretim teknolojileri entegrasyon becerilerinin değerlendirilmesi: Yenipedagojik yaklaşımlar için nitel bir gereksinim analizi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*. 2012. № 6 (1). Pp. 265–286.
4. Ainley J., Luntley M. Towards an articulation of expert classroom practice. *Teaching and Teacher Education*. 2007. № 23 (7). Pp. 1127–1138.
5. Morosan C., Dawson M., Whalen E. A. Using active learning activities to increase student outcomes in an information technology course. *Journal of Hospitality and Tourism Education*. 2017. № 29 (4). Pp. 147–157.
6. Charness G., Grieco D. Creativity and Incentives. *Journal of the European Economic Association*. 2019. Volume 17, Issue 2. Pp. 454–496.
7. Simin G., Ahmad Zabidi Abd Razak, Muhammad Faizal A. Ghani, Ng Yan Ran, Yao Meixi, Zhang Tengyue. ICT Integration In Education: Incorporation For Teaching & Learning Improvement. *Malaysian Online Journal of Educational Technology*. 2014. Volume 2, Issue 2. Pp. 24–45.
8. Morse N. S., Kocharian A. Model Standard of ICT Competence of University Teachers in the Context of Improving the Quality of Education. *Information Technologies and Learning Tools*. 2014. № 43 (5). Pp. 27–39.
9. Fuchs T., Woessmann L. Computers and student learning: Bivariate and multivariate evidence on the availability and use of computers at home and at school. 2005. URL: <https://www.ifo.de/DocDL/ifoWorkingPaper-8.pdf>
10. Freitas S. I., Morgan J., Gibson D. Will MOOCs transform learning and teaching in higher education? Engagement and course retention in online learning provision. *British Journal of Educational Technology*. 2015. № 46 (3). Pp. 455-471.
11. Курепін В. М., Синякова В. С., Ус С. В. Організація освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти на період карантину. *Актуальні проблеми життєдіяльності людини в сучасному суспільстві: тези доповідей ...*, м. Миколаїв, 18-20 листопада 2020 р. Миколаїв: Миколаївський національний аграрний університет, 2020. С. 132-135.
12. Brown M., Dehoney J., Millichap N. The next generation digital learning environment. A Report on Research. ELI Paper. 2015. URL: <https://library.educase.edu/~media/files/library/2015/4/eli3035-pdf.pdf>